

Kommittémotion

Motion till riksdagen: 2014/15:850

av Birger Lahti m.fl. (V)

Avvecklande av kärnkraften

---

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att alla svenska reaktorer bör omfattas av kravet på oberoende härdkylning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ägarna till Oskarshamn 1 och Ringhals 1 ska leverera avvecklingsplaner under denna mandatperiod, med en avvecklingstid på högst fem år.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att återkomma med en avvecklingsplan för de resterande reaktorerna.

2 Kärnkraften – inget alternativ

2.1 Kärnkraftens ekonomiska risker

Avvecklingen av kärnkraften pågår för fullt. En av världens stora industrinationer – Tyskland - har beslutat om en avveckling. Det är ett fullständigt logiskt beslut. Kärnkraften är dyr och blir allt dyrare. För att investerare ska kunna satsa på ny kärnkraft krävs även stora statliga investeringar och risktagande. Riskerna är betydande vad gäller planeringen, byggkostnaden, elpriset, driftkostnaden, avfallet och nedmonteringen. Det är så gott som alla delar i processen.

Kostnaderna för kärnkraftsolyckor och kärnavfallens hantering kommer alltid att få betalas av skattebetalarna. Inget av de i Sverige verksamma kärnkraftsägande energibolagen har tillnärmelsevis den ekonomi som behövs för att kunna täcka upp för vare sig olyckor eller avfall. I Japan visar sig magnituden på de kostnader vi talar om. Kostnaderna för att röja upp efter olyckan i Fukushima, förhindra fortsatta läckage av radioaktivitet från reaktorerna och kompensera de drabbade uppgår redan nu till

hundratals miljarder kronor. Ingen vet i dag storleken på den slutliga kostnaden, men den kommer att bli mycket större och riskerar att underminera den japanska statens finanser.

2.2 Kärnkraftens bristande säkerhet

De svenska kärnkraftsreaktorerna är gamla. Utmattningsskador visar sig. Under perioden 2010–2012 hade svenska reaktorer oplanerade stopp under 15 procent av tiden 2010-2012, enligt FN:s atomenergiorgan IAEA. Den allvarligaste incidenten inträffade emellertid 2006 då mer än 12 säkerhetssystem slogs ut i Forsmark. Även om uppgraderingen av kärnkraftsreaktorerna har höjt säkerheten så kommer reaktorerna att bli allt äldre, vilket innebär växande säkerhetsproblem, särskilt i kombination med den mänskliga faktorn.

Den yttre säkerheten har testats av Greenpeace, som lyckats nå kraftverken utan svårigheter och i ett fall kunde Greenpeaceaktivister stanna kvar inne på Forsmarksverket under flera timmar.

Kärnkraftsvännerna ser ljuset i tunneln med den s.k. "fjärde generationens" reaktor, vilket dock i realiteten är andra generationens reaktor. Alla tidigare "generationer" är lättvattenreaktorer och bygger på samma teknik. Den nya reaktortypen är egentligen en bridreaktor som var aktuell redan på 1950- och 1960-talet. Den stoppades då av säkerhetsskäl och risk för spridning av plutonium. I dag har snarast risken för spridning av plutonium ökat i världen. Med varje nytt kärnkraftverk som tas i drift ökar mängden av förbrukat kärnbränsle som kan komma att användas som bombråvara. Dessutom ligger en bridreaktor av den här typen, i kommersiell funktion, långt fram i tiden.

Strålsäkerhetsmyndigheten har nyligen meddelat att det kommer att införas krav på oberoende härdkylning vid svenska reaktorer, dvs. ett kylsystem som fungerar även om elen skulle slås ut. Detta är ett mycket viktigt krav. De äldre reaktorerna ska dock få dispens från detta krav och man ska då i stället sätta in "kompensatoriska åtgärder". Detta är en mycket märklig ordning. När man kommit fram till att oberoende härdkylning är ett mycket viktigt krav för säkerheten på kärnkraftverken så borde detta krav även ställas på de äldsta och farligaste reaktorerna. Alla svenska reaktorer bör omfattas av kravet på oberoende härdkylning. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

2.3 Kärnkraftens avfall

Avfallsfrågorna sliter forskarna fortfarande med och frågeställningarna blir alltmer bisarra, såsom frågan om hur man ska meddela framtida generationer att det kärnkraftsavfall som ligger nedgrävt är livsfarligt. Man är inte heller alls överens om

hur avfallet ska lagras. Svensk Kärnbränslehantering (SKB) arbetar med förvaring i kopparkapslar. Allvarliga invändningar kring risken för korrosion av kopparn har funnits i flera decennier. Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning (MKG) lämnade hösten 2012 SKB:s referensgrupp eftersom delar av kopparkorrosionsforskningen inte offentliggjorts. Denna typ av hemlighetsmakeri kring forskning som rör slutförvaret av kärnkraftssopor är mycket problematisk. Allt måste upp på bordet.

3 Slutsats – kärnkraften bör avvecklas

Sverige har ett elöverskott som kommer att växa ju mer förnyelsebar energi som kommer in i systemet. Den tidigare högerregeringen öppnade trots det upp för en utredning om nya kärnkraftverk och deklarerade att man kunde tänka sig en förlängning av nuvarande reaktors livslängd med upp till 80 år.

Vi välkomnar att den nytilträdde regeringen meddelat att en energikommission ska tillsättas för blocköverskridande samtal om energipolitiken samt att regeringens ingång i samtalen ska vara att kärnkraften ska ersättas med förnybar energi. Regeringen har även meddelat att Vattenfalls planer på att förbereda för ny kärnkraft ska stoppas samt att man avser att skärpa säkerhetskraven och höja kärnavfallsavgiften. Vänsterpartiet och regeringen är överens om att höja effektskatten på kärnkraft från 2015.

Men regeringen skulle kunnat vara ännu tydligare. Kärnkraften har nått vägs ände. Det är dags att avveckla den. Med tanke på de olika verkens ålder, säkerhet och prestanda bör Oskarshamn 1 och Ringhals 1 stå på tur för nedläggning. Ågarna till Oskarshamn 1 och Ringhals 1 bör därför leverera avvecklingsplaner under denna mandatperiod, med en avvecklingstid på högst fem år. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Regeringen bör återkomma till riksdagen med en avvecklingsplan för de resterande reaktorerna. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Birger Lahti (V)

Stig Henriksson (V)

Amineh Kakabaveh (V)

Håkan Svenneling (V)

Jens Holm (V)

Hans Linde (V)

Emma Wallrup (V)